

Czasopismo San wychodzi w każdą  
niedzielę.  
**Przedpłata**

|                      |                      |
|----------------------|----------------------|
| zamieszkałowa:       | w miastach:          |
| miesięcznie 50 ct.   | miesięcznie 40 ct.   |
| kwartalnie 1 złr. 35 | kwartalnie 1 złr. 20 |
| półrocznie 2 „ 70 „  | półrocznie 2 „ 40 „  |
| rocznie 5 „ 40 „     | rocznie 4 „ 80 „     |

Numer pojedynczy 10 ct.

Listów nieterminowych nie przyjmuje się.

# SAN

**Cena ogłoszeń:**  
5 centów od miejsca jednego wiersza dro-  
bnym drukiem.  
**Przedpłata z miejscową i ogłoszenia**  
przyjmuje:  
Redakcyja, naprzeciw Starostwa w Przemyślu.  
na łazcu piętno  
**Przedpłata miejscową**  
Księgarnia Braci Jelenów w Przemyślu.  
Rekopisów nie zwracają się.

## czasopismo społeczno-ekonomiczne.

### Kwestya żydowska.

#### I.

Ile razy w naszym kraju zajmowały się umysły poważne pytaniem, w jaki sposób zaradzić należy pokaźnym lichwom i pijaństwu, niszczącym w zastraszający sposób dobrobyt klas niższych i przyprowadzającym biedną naszą krajinę do ostatniej nędzy — tyle razy pomimo wolności wysuwała się naprzód kwestya żydowska. Zgadzało się to, że do sprawy każdej z nas nie miał przystąpić uważać za tak ściśle z sobą związane, ile mówią o jednej z nich, druga ma na myśli — wszakże nie sami tylko żydzi zajmują się lichwą i wyszynkiem wódek, nie oni sami są powodem demoralizacji i nędzy w kraju, Rzeczywistość i między wyznacznymi nauki Chrystusa są ludzie, co żyją z wykuciwania swych współbraci, co bez skrupułu wysysają z nich wszystkie soki żywotne i pchają ich na drogę zepsucia, lub z wyszynku wódek, tych zisk osiągnęli. Lecz to są rzadkie wyjątki — tych uważa społeczeństwo nasze za parazytów — odcina się od nich, okrywa je chmurą, wyłącza. Tymczasem u żydów rzecz się ma inaczej. Pod pozorem jakiegos handlu lub spekulacji, wielka ilość żydów zajmuje się głównie lichwą, a dzieje się to w taki sposób, iż trudno po za tem zdaniem nie widzieć jakiegos szatańskiego systematycznie przeprowadzonego planu.

Od czasu gdy skutkiem emancypacji żydów, pozwolono im nabywać majątki ziemskie, wyłączenie włościan postępuje z taką szybkością, iż jeżeli nie położy się temu tam, to za kilka zaledwie lat, nie będzie już klasy włościańskiej. Jednem słowem w tej mierze, w jakiej wymaga się nędza w kraju, wymagają się majątki żydowskie. Trudnoby zarzucić co przeciw temu wzrostowi.

wi majątków żydowskich, bo jest to rzeczą zwykłą w świecie, iż jedna część ludności bogaci się, podczas gdy druga ubożeje, gdyby tylko majątki te pochodziły z pracy rzeczywistej produkcyjnej. Lecz rzucmy okiem po kraju i przekonamy się, jak mały procent żydów zajmuje się, czy to pracą umysłową, czy rzemieślniczą, czy też naręczniczym zawodem gospodarstwem rolnem. Większa ich część żyje z handlu i to opierającym się na tem, iż towar często jest procentem lichwiarskim od wypożyczonych pieniędzy, lub z wyszynku wódek, gdzie kredka podwójna stanowi główną podstawę zarobku.

Nie dziw zatem, że wobec tego stosunku kwestya żydowska zawsze występuje naprzód i leży w mowie o lichwie i pijaństwie, że chcąc zaradzić złemu, przemysłowemu nad zapobieżeniem rozrostowi zwińcia destrukcyjnego.

Wszystkie jednak sposoby, jakieś dotąd próbowano okazały się nieodpowiedniami, gdyż były to wysiłki osobiste, a choćby najlepiej obmyślane i zastosowane, to bezsilne wobec uorganizowanej i solidarnością złączonej faangi.

Chcąc stanąć do walki z potężnym czynnikami trzeba postawić naprzeciw niemu również potężną siłę — tu walka jednostek nie może. Cóż to bowiem znaczą, skoro tylko jeden lub drugi obywatel omijać będzie przy sprzedaży pośrednika żyda, lub u niego nie nabywa towarów, skoro tysiące innych nie poczuwa się do obowiązku też samo uczynić. Przeważka kapitału i handlu żydowskiego trzebać równą z naszej strony siły przeciwstawić i winnaby walka ekonomiczna taki sam sposób być prowadzoną, jak walka z tamtej strony bez wypowiedzenia z nami prowadzona. Chcąc cel ten osiągnąć trzebać taką związać się solidarnością jaką oni zachowują.

Do tego u nas nędzy nie przyjdzie a o tem żydzi wiedzą bardzo dobrze. Wszelkie nasze wy-

zkania nie tylko nie czynią na przeciwnie stronie żadnego wrażenia, lecz owszem jątrzą tylko i budząc nienawiść, rozbudzają zarazem większą zawziętość. Tem więc nie doprowadzimy do niczego.

Obecnie próbują niektórzy innego sposobu, łącząc się w stowarzyszenia mające na celu zesolidaryzowanie walki toczoną bronią i drogą legalną, bo stworzeniem spółek mających dostarczać wszelkich artykułów obecnie prawie wyłącznie przez żydów w handel wprowadzających, jakoteż spółek kredytowych celem wyeliminowania kapitałów żydowskich.

### Korespondencya.

Mościeli dnia 21 XI 1879 Artykuły „z Izby Sadowej“, czytając zawsze z wielką przyjemnością, są mi nie tylko interesujące, ale są nadto dla szerszej publiczności, z którą się rekrutuje lawa przysięgłych, pouczające. Tylko z tem się nie zgadzam, że są sprawozdawcy często łoboz za sposobność do popisywania się w różnych kierunkach, — jeden w humorystyce, drugi w pozowaniu na obrońcę ciępięcych od samowoli możniejszych i t. p. co nie oszczędza by uoszczelniać prawdy a łoboz i ubliżenia.

Przykładem tego jest artykuł z Izby Sadowej w Nrze 46 „Sanu“ zamieszczony. Sprawozdawca opisując zajście między p. K. G. i jego Gumiennym Serafinem przedstawia pierwszego jako zadowolonego szlachcica, tyraną a Serafiną jako biedną ofiarę jego tyranii, a tymczasem Bogiem a prawdą jest p. K. G. osobistość znana u całej naszej publiczności z pozostawia i dobroci serca swego, a Serafin jest w samej rzeczy pijakiem, i podłażącym, za co go słuszną spotkała kara, przenieś się!

Serafin stara się w Ożarowie b. r. o miejsce Gumiennego u p. K. G. świadectwo jego jedyne nie jest zachęcającym, p. K. G. walał się, a Serafin świadomy niechętności stosunków, wspiera swoje aspiracje wzmacniając o swój przynajmniej żonie i córce, obowiązując się wysłać ją daleko w dół na drogę do swego chleba-dawcy i kapturze tam p. K. G., którego gospodarstwo ciępi na

### Głośno myślący.

Z pamietników gubernatora przyszedł Aha...

Znajdując się podówczas w S... , jednym z naszych prowincjonalnych miasteczek, — gdy przejechał moich rodziców pan M... , dyrektor tamtejszej szkoły normalnej, zaważwał mnie do siebie, oświadczył mi, że prosi go bracia L... , żeby mu się po starość o gubernera do jego dwóch synów.

Wychylał zacność hrabiego L... , — dodał że widząc, iż chwilowo zostają bez zajęcia, postanowił mnie zarekomendować hrabiemu na nauczyciela, — gdyż sądził, że z przyjemnością przyjmie posadę, na której będą mógł w chwilach wolnych oddawać się moim studjom prywatnym.

Podziękowawszy panu M... za tak szczerzytonowocne zaufanie i zważywszy, że pobyt w domu hrabiego L... , da mi sposobność do poznania swych wyższych towarzyszy aristokratycznych, izolujących się od nas zarabiających na chleb powszedni, jakby murem od nas, — i chęć przystąpienia na propozycję szanownego przyjaciela i fantazy 20-letniego młodzieńca wzięłem frań, abym przedstawić się hrabiemu, który przyszedł był do S... .

Przygotuj nadzwyczaj uprzejmie i pouczający przez hrabiego o mych przyszłych obowiązkach, z latwiejszymi warunkami — tem bardziej, że hrabia, polecając na rekomendacji pana M... , oszczędził mi w ogarniam kraju zwykłe przebiegi masy kandydatów na posady nauczycielskie prywatnych.

Spytałem się więc, kiedy rozkaże mi objąć moje posadę, na co mi hrabia odrzekł, że obecnie mnie z sobą zabrac nie może, bo wyjeżdża dalej, a powracając będzie inną drogą, lecz wkrótce przyśle po mnie konie.

Po kilku dniach zgłosił się do mnie stanęty z biletem, oświadczył, że przyjechał z panną po sprawunki i ma mnie z sobą zabrac do J... , majątku hrabiego L... .

Cudem się oświadczył urażony propozycją, że mam jechać z panną służącą i razem z jej sprawnikami, i że mam być przywieziony do J... , dlatego udałem się do hotelu, do którego owa panna zalegała, w zamiarze zawiadomienia jej, że nazajutrz własnymi koniami do J... przyjadę. — W hotelu spytałem się o pannę z J... , która, nie wiem dlaczego, wrobiała mnie sobie jako starą ekspedycję w obustwie zarabionej szafrańcem i w ogromnej krymolinie, tymczasem spotkałem się z młodzątką blondynką, wcale przystojną i ubraną gustownie.

Spojrzawszy w jej figlarnie, niebieskie oczka, ani marzyć mogłem o miłszej towarzysze podróży, więc zamiast wywołać się od wyjazdu, ustarowałem się tożym wieczorem do J... , która, nie wiem dlaczego, wrobiała mnie sobie jako starą ekspedycję w obustwie zarabionej szafrańcem i w ogromnej krymolinie, tymczasem spotkałem się z młodzątką blondynką, wcale przystojną i ubraną gustownie.

Z przyjemnością więc wybrałem się w podróż kilkogodzinną, która, choć prowadziła przez smutne równiny polodolskie dla mnie, w towarzysztwie panny Zofii, trwała zbyt krótko; — a gdyśmy zajeżdżali pośrodku wiozorem do J... , byliśmy już w najpiękniejszej znajomości.

Hrabstwo, czyli raczej pani hrabina, lub hrabiego w domu nie było, poszła już na spacerunek, nadeśmłem więc w lokajem do wskazanego pokoju dość wygodne-

go na pierwszym piętrze; — lokaj zajął się rozpakowaniem moich rzeczy, a ja wyłożdżony trzymłową podróżną, paląc cygaro, oczekiwałem lokajki.

Oczekałem i czekałem, lecz o lokajki ani słychu, — lokaj uprzedził się tymczasem z moimi pakunkami i rozbezwzględnie, wzywał, czy każe sobie zabrać sukienki i buty, — widocznie chciał się oddalić.

Miałem wtedy lat 20 i apetyt wylętny, byłem więc zniecierpliwiony i ofukując lokaja, że się rozbiegać będzie sam, ale po lokajki, na którą czekałem.

Lokaj ze zdziwieniem popatrzył na mnie, zawiadamiając, że kałacya zjeżdżono o godzinie 8mej, a teraz blisko 10ta, więc i kucharka już nie ma, klucznica zabrała posadę, a pani hrabina nie zadysponowała żadnym dla mnie gotygotem.

Tego było za wiele! — gdyby nie noc, byłbym bez namyleń odjechał, — lecz zjadł wzięt konie? — poprosiłem więc lokaja, by poszedł do karczmy i przyniósł mi choć chleba suchego; — wiedząc, że on otem wygłupie się nazajutrz, — chciałem choć w ten sposób zemścić się na pani hrabinie.

Lokaj wyszedł, a chwilę jednak powrócił niosąc coś przykrytego na łacy, który, wraz z danymi mi pieniędzmi postawił na stole; — zdjąłem przykrycie i znajdując talerz pełny ziemniaków ze szperką a obok karczący następującej treści:

— Domyślaj się, żeś pan głodny po podróży, dziel się z nim, — czem chęta bogata, — wybiez pan skromności potrawy, lecz zważnieważ jak tylko przychylności klucznicy, gdyż u nas, to chęty godziny jedzenia, wyreka się wszelkich praw dalszych. — Na potoczek pańskich ząbków dodaje, że ziemniaki pochodzą ze stołu hrabiny i jej również służą za jedyny dodatek do herbaty. — Żywiła Zofia.





# OGŁOSZENIE.

Wskutek uchwały Rady Nadzorczej z 14 b. m. opłacać będzie:

## TOWARZYSTWO ZALICZKOWE ROLNE W PRZEMYSŁU

od wkładek na książeczki Oszczędności do 15 Listopada b. r.

z terminami wypowiedzenia kapitału do 60 dni po 5<sup>o</sup>, od sta  
od kapitałów na rok cały złożonych po 6<sup>o</sup>, od sta

od kapitałów do 14. Listopada b. r. lokowanych

uchwała przy terminach wypowiedzenia do 30 dni — od 15 Grudnia b. r.  
do 60 dni — od 15 Stycznia 1880.

przy kapitałach zaś do 14 Listopada b. r. na rok złożonych po ukończeniu rocznego terminu zastosowaną będzie.

Przemysł 15. Listopada 1879.

DYREKCYJA.

### HANDEL M. K. B. U. G. A w Przemysłu

połeca:  
1 becz. wyborczych. Śledzi maryn. 2 sz. 60 et.  
1 kilo kawiora antycholerycznego 7 et —  
Przegl. marynowany. węgier. roulet. śle-  
dnie holenderskie same mizeraki etc.  
1 kilo kawy Ceylon 1 sz. 60 et.  
1 kilo słoniny węgierskiej — 72 et.  
1 kilo smalcu węgierskiego — 78 et.  
1 kilo powideł węgierskich — 40 et.  
farty na pondaske. Ściubata, Winklera etc.  
Byli tran Moulera i Magera  
1 kilo mydła szarego — 34 et.  
1 kilo mydła białego — 40 et.  
1 kilo mydła szarego — 90 et.  
1 sz. wódki Żaluckiej — 90 et.  
1 sz. wódki Gdańskiej — 90 et.  
masztardę kresną i francuską, trufli  
1 kilo drożdżek sudańskich — 70 et.  
1 kilo fig — 70 et.  
Czekoladę, cukierki i piwo Heffa. Kaka-  
czekoladę Kieferlego, Sucharda i Jordana.  
Serut, proch, kapale, korki, hulse wszelkiego  
kalibru, Lancaster i Lefschütz.

Elegancki POKÓJ kawalerski  
jest do wynajęcia od 1. grudnia b. r. w domu  
Wsp. JAROLIMA.  
Władcyce niżej, Nr. 144. I. piętro  
Wiedomość tamże.

### Fabryka pierników L. Czyńskiego w Jarosławiu

na wystawie krajowej

za swe wyroby

MEDELEM ZASŁOBI ODSZCZĘDZIELNIA

połeca: Przekazy w wyborczych smaczkach na paczki  
handlowe, białe i ryby, smaczki paszowate odznaczane  
człowiekiem na drzewko Nozdro.  
Przejmując zamówienia na toły marynowane po  
1 sz. 2 do 6 sz. gotowane obierane, nowsze po-  
darunki na Gwiazdę i Nowy rok.  
Wiedeńskie zapieczane wyroby fabryki bezosobnie  
i starannie za pomocą maszyn.  
Począwszy naczynia są do nabycia w Przemysłu  
handlowi kresnacki i Krus — S. Szpica i A.  
Falkenweider jakich w każdym porządniejszym  
handlu kresnackim w Galicyi.

WAŻNE DLA DAM!!!  
ANNA PLASZEL I JULJA JOACHIMSTHAL  
polecają Szanownej P. T. Publiczności swoją  
Nowo otworzoną pracownię KAPELUSZY I SKIEN DAMSKICH  
W PRZEMYSŁU  
przy ulicy Franciszkańskiej Nr. 148 obok p. Janeczka.

**Oznajmienie**  
szczęścia  
Zaproszenie do udziału  
w szansach wygrania  
w wielkiej przez państwo Hamburg gwarantowanej loteryi pieniężnej,  
w której

**8 milionów 900.000 Mark**

z pewnością wygrane być muszą.

Wygrane tej korzystnej loteryi pieniężnej, która według planu tylko 91.000 losów zawiera,  
są następujące, mianowicie:

| Wielka wygrana wynosi ew. 400.000 Mark,<br>Przebieg 400.000 mark |                             |  |  | 4.000 wygranych po 3.000 —<br>2.000 —<br>1.500 —<br>1.200 —<br>1.000 —<br>800 —<br>200 —<br>150 —<br>125 —<br>124 —<br>100 —<br>94 i 67 —<br>40 i 20 — |
|------------------------------------------------------------------|-----------------------------|--|--|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1 wygrana na 150.000 —                                           | 65 wygranych po 4.000 —     |  |  |                                                                                                                                                        |
| 1 wygrana na 100.000 —                                           | 218 wygranych po 2.000 —    |  |  |                                                                                                                                                        |
| 1 wygrana na 50.000 —                                            | 13 wygranych po 1.500 —     |  |  |                                                                                                                                                        |
| 1 wygrana na 50.000 —                                            | 2 wygrane po 1.200 —        |  |  |                                                                                                                                                        |
| 2 wygrane na 40.000 —                                            | 631 wygranych po 1.000 —    |  |  |                                                                                                                                                        |
| 2 wygrane na 30.000 —                                            | 778 wygranych po 800 —      |  |  |                                                                                                                                                        |
| 6 wygranych po 25.000 —                                          | 350 wygranych po 600 —      |  |  |                                                                                                                                                        |
| 2 wygrane po 20.000 —                                            | 65 wygranych po 200 —       |  |  |                                                                                                                                                        |
| 12 wygranych po 15.000 —                                         | 100 wygranych po 150 —      |  |  |                                                                                                                                                        |
| 1 wygrana po 12.000 —                                            | 26450 wygranych po 125 —    |  |  |                                                                                                                                                        |
| 24 wygranych po 12.000 —                                         | 3800 wygranych po 124 —     |  |  |                                                                                                                                                        |
| 5 wygranych po 8.000 —                                           | 70 wygranych po 100 —       |  |  |                                                                                                                                                        |
| 2 wygrane po 8.000 —                                             | 7800 wygranych po 94 i 67 — |  |  |                                                                                                                                                        |
| 54 wygranych po 8.000 —                                          | 7850 wygranych po 40 i 20 — |  |  |                                                                                                                                                        |

te wygrane przychodzi w kilku miesiącach w 7. oddziałach do rozstrzygnięcia.

Pierwsza ciągnienie jest urzędowo ustanowione na 10 i 11 grudnia b. r.

Cały los oryginalny kosztuje tylko 3 złr. 50 et.

Pół losu oryginalny kosztuje tylko 1 złr. 75 et.

Czwierć losu oryginalny kosztuje tylko 88 et.

Te przez państwo gwarantowane losy oryginalne, (zadane zakazane promisy) rozciągają się  
za rankowaną przesyłkę gotówki do najbliższych okolic.

Każdy udział bierzący dostaje z oryginalnym losiem także herbami państwa odpowiad-  
ny plan gry oryginalny gratis, a po każdorazowym ciągnięciu, natychmiast przegaduje listy ciągnięć.

Wyplata i rozstrzała wygranych następuje przesłaniem wprost interesantom na  
nabywców i pod wszelką dyktando.

Każdy obywatel może pojechać za pomocą przekazu pocztowego ukulić się  
słabo za pomocą rekomendowanego listu.

Niech się każdy z całym zaufaniem uda do

**Samuela Heckschera senr.,**

Bankier i kantor wiedeński w Hamburgu

Jako kuracja  
każdej porze  
roku.

Prawdziwa  
WILHELMIA

Jako kuracja  
każdej porze  
roku.

antirytymiczna, antireumatyyczna  
**Herbata czyszcząca krew**  
(czyszcząca krew w goście i podagraze.)  
Uznana jako jedyną, pewnie działającą  
rodzaj czyszczącej krew.

| TO DZIAŁA<br>H. C. KRESNACKI<br>podwójnie roz-<br>strzygnięciem<br>Wiedeń 7 gru-<br>1880 | Niezawodne<br>Działanie wy-<br>borne. Skutecz-<br>nie<br>Wiedeń 7 gru-<br>1880 | POWROT<br>H. C. KRESNACKI<br>Wiedeń 7 gru-<br>1880 |
|------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------|
|------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------|

Ta herbata czyszczy cały organizm, prze-  
biega jak ładny i miły środek wysyskić całości  
i usuwa z nich przy użyciu wewnętrznej  
wszystkich nieczystości (tam gromadząca się  
choroby, dalsze przez dłuższy czas skutecznie.

Gruntownie wyleczenie z goście, prze-  
biega jak ładny i miły środek wysyskić całości  
i usuwa z nich przy użyciu wewnętrznej  
wszystkich nieczystości (tam gromadząca się  
choroby, dalsze przez dłuższy czas skutecznie.

Nadzwyczajną skuteczną skuteczność poka-  
zuje ta herbata w obrznięciu wybroły i śle-  
dzonej, jakoteż cierpiących hemoroidalnych,  
złotaczek, w bolach nerwowych stawów i mię-  
śni, w katarach śluzowych, wiarach zastarza-  
nych, dolegliwościach uchyłkach moczowych, po-  
lucach, odstawieniu mlekkiem, opłach i t. d.  
Cierpiącym zaś choroby zbrodnicze, ob-  
czernienie gruczołów leczą się szybko i grun-  
townie przez dżdżenie piły i herbaty, gdyż  
działa ona lekko, rozwalniająco i pełną mocą

Jedynie prawdziwą wyrobia  
Franciszka Wilhelm,

aptek w Neumarkcie

Pakiet podzielony na 8 dawek, przy-  
rządzonej według przepis lekarskiego wraz  
z przepisem użycia w różnych przypadkach, ko-  
szuje 1 złr. 50 et. i 10 et.

Przeznaga. Trzeba się wystrzegać lu-  
pna falsyfikatów i zgodzić zawzię Wilhelma  
antirytymicznej, antireumatyycznej krew czy-  
szczącej herbaty, bo herbata powiadają się  
pod nazwą tylko antirytymicznej, antireumaty-  
cznej krew czyszczącej herbaty, są oszusta-  
wstwem, przed którym ostrzegam. Dla wy-  
gody P. T. Publiczności jest do nabycia praw-  
dziwa Wilhelma antirytymiczna, antireuma-  
tyczna krew czyszcząca herbata w Przemysłu  
w handlu p.

Franciszka Gaydecki,